

tyvu" [Ecological-economic model for sustainable development of land use in the medium term]. *Zemleustrii i kadastr*, no. 1 (2005): 45-61.

Pavlov, V. I. et al. *Determinatsiia silskohospodarskykh zemel na rynku nerukhomosti* [Determination of agricultural land in the real estate market]. Lutsk: Nadstyria, 2006.

Stander, M. "Regional Development and Land Use in Hungary". *Rehionalna ekonomika*, no. 1 (2001): 155-158.

Tretiak, A. M. *Ekonomika zemlekorystuvannia ta zemlevporiadkuvannia* [Economics of land use and management]. Kyiv: TOV TsZRU, 2004.

Zemelnyi kodeks Ukrainy [The land code of Ukraine]. Kyiv: In Yure, 2003.

УДК 336.225.6:330.59

ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОЇ ПОЛІТИКИ В МОЛОКОПРОДУКТОВОМУ ПІДКОМПЛЕКСІ АПК

© 2017 БЕЛОСВЕТ О. В.

УДК 336.225.6:330.59

Белосвет О. В. Інструменти фінансової політики в молокопродуктовому підкомплексі АПК

Метою статті є визначення та класифікація інструментів фінансової політики держави в молокопродуктовому підкомплексі АПК. Розглянуто інструменти фінансової політики, які застосовуються в рамках цільових програм державної підтримки МППК АПК: державна цільова програма розвитку українського села, галузева програма розвитку молочного скотарства та проект концепції державної цільової програми з розвитку молочного скотарства в Україні на період до 2020 р. Діючі інструменти розподілено на інструменти прямої та непрямої дії. Станом на 2016 р. завдання, які було поставлено відповідними цільовими програмами, виконані не були за жодним пунктом, окрім молочної продуктивності корів. Але показник продуктивності 4500 кг/рік молока від однієї корови є досить низьким і не відповідає загальним світовим тенденціям. Це свідчить про необхідність подальшої оцінки існуючого переліку інструментів з метою їх коригування та визначення пріоритетних напрямів державної підтримки МППК АПК.

Ключові слова: фінансова політика держави, державна підтримка, молокопродуктовий підкомплекс, молоко, молочна продукція.

Рис.: 5. **Табл.:** 2. **Формул.:** 2. **Бібл.:** 15.

Белосвет Олександр Володимирович – викладач кафедри оподаткування, Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця (пр. Науки, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: oleksandr.bielosviet@hneu.net

УДК 336.225.6:330.59

Белосвет А. В. Инструменты финансовой политики в молокопродуктовом подкомплексе АПК

Целью статьи является определение и классификация инструментов финансовой политики государства в молокопродуктовом подкомплексе АПК. Рассмотрены инструменты финансовой политики, применяемые в рамках целевых программ государственной поддержки МППК АПК: государственная целевая программа развития украинского села, отраслевая программа развития молочного скотоводства и проект концепции государственной целевой программы по развитию молочного скотоводства в Украине на период до 2020 г. Действующие инструменты разделены на инструменты прямого и непрямого действия. По состоянию на 2016 г. задачи, которые ставились соответствующими целевыми программами, выполнены не были ни по одному пункту, кроме молочной продуктивности коров. Но показатель производительности 4500 кг/год молока от одной коровы является достаточно низким и не соответствует общим мировым тенденциям. Это свидетельствует о необходимости дальнейшей оценки существующего перечня инструментов с целью их корректировки и определения приоритетных направлений государственной поддержки МППК АПК.

Ключевые слова: финансовая политика государства, государственная поддержка, молокопродуктовый подкомплекс, молоко, молочная продукция.

Рис.: 5. **Табл.:** 2. **Формул.:** 2. **Библ.:** 15.

Белосвет Александр Владимирович – преподаватель кафедры налогообложения, Харьковский национальный экономический университет им. С. Кузнеця (пр. Науки, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: oleksandr.bielosviet@hneu.net

UDC 336.225.6:330.59

Bielosviet O. V. The Tools of Financial Policy in the Dairy Products Subdivision of the Agroindustrial Complex

The article is aimed at definition and classification of tools of the State financial policy in the dairy products subdivision of the agroindustrial complex (DPS of AIC). The article considers the financial policy tools used in terms of targeted programs of the State support for the DPS of AIC: the State target program for development of Ukrainian villages, sectoral program for dairy breeding and the project of the conception of the State target program for development of dairy breeding in Ukraine for the period up to 2020. The existing tools are divided into direct and indirect action tools. As of 2016, the tasks that were relevant to the corresponding targeted programs have not been implemented on any item, except for the milk productivity of cows. Still the productivity indicator of 4500 kg/year of milk from a cow is low enough and does not correspond to the general world-wide tendencies. This suggests the need for further assessment of the existing list of tools with a view to adjusting them and defining priorities for the State support of the DPS of AIC.

Keywords: financial policy of the State, the State support, dairy products subdivision, milk, dairy products.

Fig.: 5. **Tbl.:** 2. **Formulae:** 2. **Bibl.:** 15.

Bielosviet Oлександр V. – Lecturer of the Department of Taxation, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: oleksandr.bielosviet@hneu.net

Фінансова політика займає важливе місце в розвитку молокопродуктового підкомплексу (МППК) АПК і має суттєвий вплив на функціонування молочного скотарства через надання податкових пільг та запровадження спеціальних фінансових програм підтримки такої сфери виробництва.

Тобто, розвиток МППК багато в чому буде залежати від фінансової політики держави. Як свідчить світова

практика, подолання сировинної кризи досить проблематично за пасивної позиції уряду. На жаль, на сучасному етапі розвитку в Україні відсутня суттєва підтримка АПК.

Так, Державним бюджетом України на 2016 р. передбачалися видатки на підтримку АПК в обсязі 1419,638 млн грн [1]. Цей показник у США дорівнював 130 млрд дол., в ЄС – 60 млрд євро. Рівень витрат на підтримку сільського господарства в США у відсотках до валового

внутрішнього продукту (ВВП) складає 0,9, в ЄС відповідний показник – 0,35, а в Україні – лише 0,06%. Державні виплати на 1 га сільськогосподарських угідь у США на 96% перевищують аналогічний показник по Україні. Якщо в США вони складають 155 доларів на кожний гектар сільськогосподарських угідь, то в Україні – тільки близько 5 доларів [2]. Таким чином, в Україні дійсно можна виділити проблему щодо фінансування та застосування інструментів фінансової політики з метою стимулювання розвитку молокопродуктового підкомплексу АПК.

Вагомий внесок у дослідження функціонування МППК АПК та особливостей фінансової політики держави зробили О. І. Гуторов, М. В. Калінчик, А. В. Кучер, А. Ю. Кучер, Г. А. Хабіров та інші вчені. Незважаючи на ґрунтовні дослідження, в МППК АПК нерозкритим залишається питання щодо аналізу всієї сукупності інструментів фінансової політики з метою їхньої класифікації.

Розглянемо закордонний досвід застосування інструментів фінансової політики в МППК. Одним із важливих інструментів фінансової політики США є функціонування системи кредитування [3]. Такий механізм державної підтримки дає можливість отримання кредитних ресурсів на пільгових умовах, активного залучення в дану систему грошових коштів фермерів, фермерських кооперативів, а також приватного капіталу фірм і компаній агробізнесу.

Власники ферм, які потерпіли від стихійних лих, мають право на отримання надзвичайного кредиту (максимум 500 тис. дол.) під 4,5% річних. Зазначимо, що найбільші пільги надаються малозабезпеченим фермерам та сільським жителям у межах програми з покращення житлових умов.

Відсоткова ставка у цих випадках дорівнює 1% [2].

Країни Європейського Союзу також демонструють досить високий рівень підтримки своїх фермерів. До основних напрямів механізму державного регулювання належать високі фіксовані внутрішні ціни [2].

Для підтримки ціни в країнах ЄС застосовується висока ставка мита до імпортової сировини. Ставка даного податку дорівнює різниці між рівнем фіксованої внутрішньої ціни та ціною імпортованого товару. Високі фіксовані ціни сприяють виробництву надлишкових обсягів сільськогосподарської продукції, яку країни ЄС експортують за низькими субсидованими цінами. Джерелами експортних субсидій, як правило, виступають надходження від імпортованих митних податків [4].

Водночас країни, що розвиваються, найчастіше проводять сільськогосподарську політику, прямо протилежну тій, якої дотримуються США та ЄС. Замість субсидіювання і підтримки товаровиробників вони субсидують споживачів. Такі дії пояснюються потужним політичним впливом споживачів і політичною нестабільністю урядів.

Заходи державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників, що застосовуються провідними країнами, можуть бути згруповані за цільовою ознакою (табл. 1).

В Україні було розроблено та прийнято не одну концепцію і програму розвитку молока продуктового підкомплексу АПК [5–7]. Але, на жаль, ці програми не виконані за більшістю своїх положень. А це означає, що стратегічні перспективи розвитку МППК знаходяться на стадії теоретичного обґрунтування (табл. 2).

Таблиця 1

Основні заходи державної підтримки сільськогосподарського виробництва у провідних країнах світу [2]

Методи державної підтримки	Заходи
Підтримка доходів виробників	Компенсаційні платежі. Платежі за умови появи збитків від стихійних лих. Платежі за збиток у результаті реорганізації виробництва
Цінове регулювання ринку продовольства	Підтримка внутрішніх цін на сільськогосподарську продукцію. Встановлення квот. Встановлення податків на експорт та імпорт продовольства
Компенсація витрат	Субсидіювання або пільгове оподаткування за умови придбання добрив, кормів та отрутохімікатів. Субсидіювання виплат відсотків за отриманими кредитами. Субсидіювання виплат зі страхування майна
Сприяння розвитку ринку	Виділення коштів на розробку й реалізацію ринкових програм. Субсидії на зберігання продукції. Субсидії на проведення транспортних робіт із перевезення продукції усіх ланок аграрного виробництва
Сприяння розвитку продовольчої інфраструктури	Субсидії на будівництво господарських приміщень. Субсидії на рекультивуацію земель. Сприяння створенню фермерських об'єднань
Реалізація регіональних програм	Виділення коштів на реалізацію державних програм розвитку виробництва
Макроекономічна політика	Проведення пільгової податкової політики. Підтримка національної валюти. Зовнішньоторговельна діяльність

Характеристика концептуальних положень та їх виконання в МППК АПК

Програма	Основні завдання	Ступінь виконання
Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 р. [5]	1) довести обсяги виробництва молока орієнтовно до 20 млн т у 2015 р.; 2) досягнути обсягу споживання молока та молочних продуктів в 2015 р. – 380 кг на особу;	Виробництво молока 11,5 млн т, споживання – 235,2 кг на особу
Галузева програма розвитку молочного скотарства до 2015 р. [6]	1) збільшити поголів'я молочних корів до 4,4 млн голів за рахунок його збільшення в сільгоспідприємствах з 0,7 млн голів до 1,8 млн голів; 2) досягти у 2015 р. середньої продуктивності корів у всіх категоріях господарств 4300–4500 кг; 3) довести обсяги виробництва молока орієнтовно до 20 млн т; 4) довести частку заготівель молока із сільськогосподарських підприємств до 50% з часткою вищого ґатунку – 80% і першого ґатунку – 20%	1) Поголів'я молочних корів – 2,5 млн гол.; у с/г підприємствах – 0,56 млн гол.; 2) продуктивність корів у всіх категоріях господарств – 4446 кг; 3) обсяг виробництва молока – 11,5 млн т; 4) частка молока, яка надійшла на переробку від сільськогосподарських підприємств, – 50,8%; 5) частка вищого ґатунку – 34,3%; першого ґатунку – 50,8%
Проект Концепції державної цільової програми з розвитку молочного скотарства в Україні на період до 2020 р. [7]	1) створити до 2020 р. нові високо-технологічні молочні ферми на 500 тис. корів з продуктивністю 10 тис. кг молока на корову за рік, а також підвищити продуктивність існуючих ферм до рівня 7 тис. кг молока на корову за рік; 2) довести обсяги виробництва молока орієнтовно до 14,5 млн т у 2020 р.	1) Продуктивність корів у всіх категоріях господарств – 4446 кг; у с/г підприємствах – 4827 кг; у господарствах населення – 4343 кг; 2) обсяг виробництва молока – 11,5 млн т

У рамках проаналізованих концепцій розвитку МППК АПК можна виділити такі стратегічні пріоритети:

- 1) збільшення обсягу виробництва та споживання молока і молочної продукції в Україні;
- 2) стимулювання підвищення показників продуктивності корів;
- 3) сприяння підвищенню якості молока;
- 4) створення високоефективних структур з виробництва молока та молокопродуктів.

Зважаючи на це, доцільним здається в рамках даного дослідження розглянути інструменти фінансової політики, які б дозволили вирішити поставлені стратегічні задачі. В Україні вже створена певна система пільг та преференцій, яка повинна забезпечувати сталий розвиток досліджуваної сфери виробництва, тому для визначення шляхів модернізації та вдосконалення фінансової політики раціональним є визначення особливостей уже діючої системи.

Отже, класифікувати відповідні фінансові інструменти державної підтримки можна в межах напрямів їх застосування таким чином (рис. 1).

Для більш детального аналізу доцільним здається дослідження кожного з названих вище фінансових інструментів окремо.

1. Цінові інструменти підтримки МППК АПК.

У рамках відповідних інструментів передбачається регулювання оптових цін окремих видів сільськогосподарської продукції, встановлення мінімальних і мак-

симальних інтервенційних цін, а також застосування інших заходів [8].

Об'єктами державного цінового регулювання є такі види продукції МППК АПК України:

- ✦ молоко сухе;
- ✦ масло вершкове.

Для об'єктів державного цінового регулювання встановлюється гранична торговельна надбавка (націнка) на рівні не вище 20% оптово-відпускної ціни виробника (митної вартості) до кінцевого споживача [8].

Підприємства оптової та роздрібною торгівлі проводять розрахунки з постачальниками об'єктів державного цінового регулювання у строк не більше семи банківських днів з дня отримання виручки від реалізації цих об'єктів.

Мінімальна інтервенційна ціна окремого об'єкта державного цінового регулювання встановлюється з урахуванням середньогалузевих нормативних витрат з виробництва, мінімального рівня рентабельності не менше 10%, кон'юнктури на внутрішньому та зовнішньому ринках [8].

Цей показник розраховується за формулою (1) [9]:

$$C_{\min} = H \cdot \left(1 + \frac{P}{100}\right) \pm K, \quad (1)$$

де C_{\min} – мінімальна інтервенційна ціна окремого об'єкта державного цінового регулювання, грн/кг;

H – середньогалузеві нормативні витрати з виробництва об'єкта державного цінового регулювання, грн/кг;

P – мінімальний рівень рентабельності окремого об'єкта державного цінового регулювання, %;

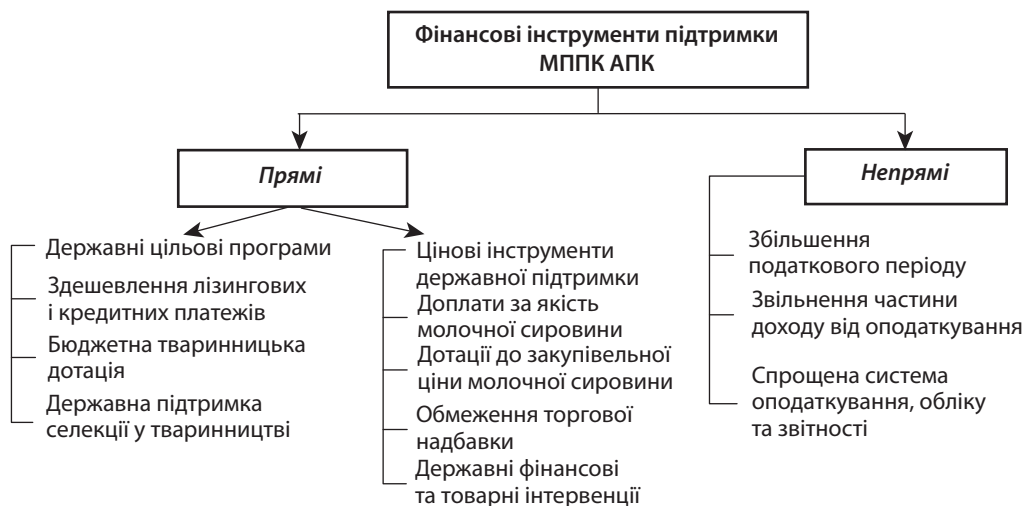

Рис. 1. Провідні фінансові інструменти державної підтримки МППК АПК

K – величина коригування мінімальної інтервенційної ціни, що враховує кон'юнктуру на внутрішньому та зовнішньому ринках, грн/кг.

Максимальна інтервенційна ціна окремого об'єкта державного цінового регулювання на визначений період затверджується центральним органом виконавчої влади з питань аграрної політики з урахуванням індексу споживчих цін, індексу цін виробників за відповідний період державного цінового регулювання та кон'юнктури внутрішнього і зовнішнього ринків.

Цей показник розраховується за формулою (2) [9]:

$$C_{\text{макс}} = C_{\text{мін}} \cdot I \pm K_1, \quad (2)$$

де $C_{\text{макс}}$ – максимальна інтервенційна ціна окремого об'єкта державного цінового регулювання, грн/кг;

I – індекс цін виробників або індекс споживчих цін на планований період державного цінового регулювання. Під час розрахунку максимальної інтервенційної ціни об'єкта державного цінового регулювання використовується вищий з показників;

K_1 – величина коригування максимальної інтервенційної ціни, яка враховує кон'юнктуру на внутрішньому та зовнішньому ринках, грн/кг.

Товарні інтервенції здійснюються Аграрним фондом шляхом продажу (поставки) окремих об'єктів державного цінового регулювання на аграрному ринку з метою встановлення ціни рівноваги в розмірі, що не перевищує значення максимальної інтервенційної ціни та не є нижчим за мінімальну інтервенційну ціну.

Товарні інтервенції здійснюються в такому порядку:

а) якщо рівень ціни попиту на визначений об'єкт державного цінового регулювання протягом однієї торгової сесії не перевищує встановлений рівень максимальної інтервенційної ціни або перевищує такий рівень не більше, ніж на 5% від нього, товарна інтервенція не здійснюється;

б) якщо рівень ціни попиту на визначений об'єкт державного цінового регулювання протягом однієї торгової сесії перевищує встановлений рівень максимальної інтервенційної ціни від 5 до 20% її значення, то

Аграрний фонд здійснює товарну інтервенцію в розмірах, достатніх для встановлення ціни рівноваги на рівні, який не перевищує значення максимальної інтервенційної ціни;

в) якщо рівень ціни попиту на визначений об'єкт державного цінового регулювання протягом однієї торгової сесії перевищує рівень максимальної інтервенційної ціни більше, ніж на 20% від її значення, то Аграрний фонд призупиняє торгівлю таким товаром на поточній біржовій сесії та проводить консультації з учасниками біржового ринку.

Фінансові інтервенції здійснюються Аграрним фондом шляхом придбання окремих об'єктів державного цінового регулювання на організованому аграрному ринку з метою встановлення ціни рівноваги в розмірі, який не є меншим значення мінімальної інтервенційної ціни.

Фінансові інтервенції здійснюються в такому порядку:

а) якщо рівень ціни пропозиції на визначений об'єкт державного цінового регулювання протягом однієї торгової сесії не є меншим встановленого рівня мінімальної інтервенційної ціни або є меншим за такий рівень не більше, ніж на 5%, фінансова інтервенція не здійснюється;

б) якщо рівень ціни пропозиції на визначений об'єкт державного цінового регулювання протягом однієї торгової сесії є меншим від встановленого рівня мінімальної інтервенційної ціни від 5 до 20% її значення, то Аграрний фонд здійснює фінансову інтервенцію в розмірах, достатніх для встановлення ціни рівноваги на рівні, що не є меншим за рівень мінімальної інтервенційної ціни;

в) якщо рівень ціни пропозиції на визначений об'єкт державного цінового регулювання протягом однієї торгової сесії є меншим за рівень мінімальної інтервенційної ціни більше, ніж на 20% її значення, то Аграрний фонд призупиняє торгівлю таким товаром і проводить консультації з учасниками біржового ринку.

Для стимулювання підвищення якості молока, що відповідає вимогам державного стандарту України, через доплати у відсотках до закупівельної ціни в МППК АПК були запроваджені на законодавчому рівні такі доплати [10]:

- ✦ доплата для молока ґатунку «екстра» – 25 відсотків;
- ✦ доплата для молока вищого ґатунку – 20 відсотків.

Державою встановлюються обмеження щодо торгової надбавки на соціально значимі продукти. Отже, граничні торговельні (постачальницько-збутові) надбавки до оптової ціни виробника (митної вартості) на молоко, сир, сметану, масло вершкове не можуть бути вищими за 15 відсотків без урахування витрат з їх транспортування і міжміському сполученні [11, п. 12].

Таким чином, можна виділити такі інструменти (рис. 2).

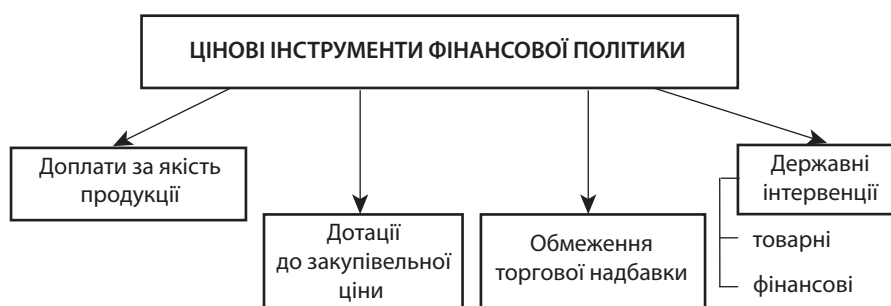

Рис. 2. Інструменти підтримки рівня цін на молоко та молочні продукти

2. Податкові інструменти фінансової політики.

Зважаючи на регуляторний потенціал податкової системи, необхідно визначити вбудовані в неї механізми. Поряд із цим, не всі ці інструменти мають вплив на МППК АПК. Отже, серед важелів, що були проаналізовані, найбільш дієвими для досліджуваного сектора економіки є такі:

- ✦ *пільги з податку на прибуток.*

Цим інструментом фінансової політики передбачається встановлення окремого податкового періоду для сільськогосподарського товаровиробника. Він дає право відповідним суб'єктам господарської діяльності збільшувати витрати на суму плати за земельні ділянки, що не використовуються в сільськогосподарському виробничому обороті. Поряд із цим на законодавчому рівні встановлені певні обмеження щодо застосування відповідної пільги – до підприємств, основною діяльністю яких є виробництво сільськогосподарської продукції, належать ті, дохід яких від продажу сільськогосподарської продукції власного виробництва за попередній звітний (податковий) рік перевищує 50 відсотків загальної суми доходу [12]. Тобто, в умовах сучасного законодавства пільга лише частково зменшує рівень податкового навантаження на товаровиробників і може застосовуватися вузьким колом платників податків. Вона спрямована лише на суб'єктів сільськогосподарського сектора економіки – до переробних підприємств не застосовується;

- ✦ *пільги з податку на доходи фізичних осіб.*

Передбачається звільнення від оподаткування доходів, отриманих від реалізації продукції тваринництва сільськогосподарськими товаровиробниками – фізичними особами. При цьому встановлюється обмеження щодо ділянок, якими можуть володіти селяни для ведення особистого селянського господарства в розмірі 2 га [12].

При продажу власної продукції тваринництва (у тому числі молока та молочних продуктів) отримані від такого продажу доходи не є оподатковуваним доходом у рамках оподаткування податком на доходи фізичних осіб, якщо їх сума сукупно за рік не перевищує 100 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня звітного (податкового) року. Такі фізичні особи здійснюють продаж зазначеної продукції без отримання довідки про наявність земельних ділянок;

- ✦ *спеціальний податковий режим.*

У рамках сучасного законодавства застосування спеціальних податкових режимів у МППК АПК може

бути реалізоване через перехід на спрощену систему оподаткування. Цей режим передбачає скорочення обов'язкових платежів відносно загальної системи оподаткування та окремих порядок їх сплати.

Відмінності між групами платників полягають в такому:

- ✦ 4 група не може бути застосована фізичними особами, а 1–3 групи передбачають зменшення фіскального навантаження та спрощення обліку як для фізичних, так і для юридичних осіб (3 група);
- ✦ 4 група, на відміну від 1–3 груп, не обмежує розвиток суб'єкта господарювання за рахунок введення критичних об'ємів доходу та кількісних обмежень робітників;
- ✦ 4 група враховує сезонну компоненту формування доходів у аграрних товаровиробників.

Зважаючи на отримані результати, можна виділити ряд інструментів державної підтримки, які спрямовані на стимулювання економічних процесів (рис. 3).

Таким чином, згадані вище пільги направлені на підтримку розвитку та розширення виробництва в МППК АПК за рахунок зниження податкового навантаження на сільськогосподарських товаровиробників. Поряд із цим, згадані вище інструменти державного регулювання розвитку МППК поширюються здебільшого на юридичних осіб. Дана ситуація є позитивною з

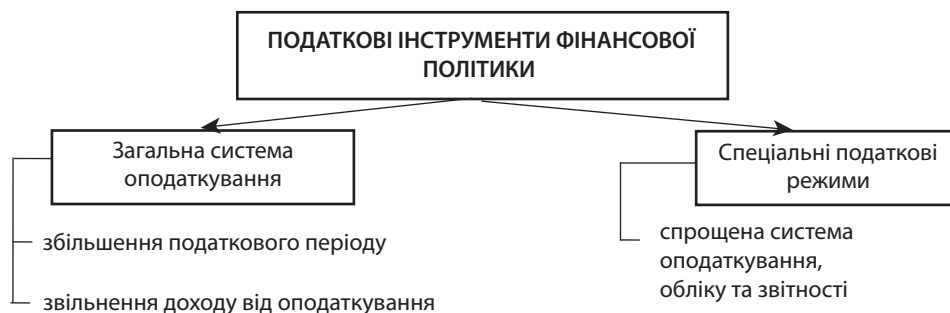

Рис. 3. Податкові інструменти підтримки МППК АПК

позиції високоефективних виробничих структур. Але на даний час основна маса сировини виготовляється саме приватними селянськими господарствами. Зважаючи на це, можна стверджувати, що відповідні преференції потребують певного коригування забезпечення державної підтримки МППК у необхідних обсягах і напрямках.

3. Здешевлення кредитів та лізингових платежів. Здешевлення кредитів здійснюється в режимі кредитної субсидії та полягає в субсидюванні частини плати (процентів) за використання кредитів, наданих банками в національній та іноземній валюті [8].

Кредитна субсидія (державна підтримка суб'єктів господарювання АПК через механізм здешевлення кредитів) надається [8]:

- ✦ у національній валюті – у розмірі не менше 1,5 облікової ставки Національного банку України за короткостроковими, середньостроковими та довгостроковими кредитами, що діє на день нарахування відсотків за користування кредитами, але не вище розмірів, передбачених кредитними договорами;
- ✦ в іноземній валюті – у розмірі не менше 10% річних, але не вище розмірів, передбачених кредитними договорами.

Кредитна субсидія надається на конкурсних засадах у розмірі не менше, як 90% банківських відсотків (процентів), за якими отримано кредити в національній та іноземній валюті на будівництво оптових ринків сільськогосподарської продукції, виробничих приміщень, тваринницьких і птахівничих комплексів.

У разі виявлення фактів нецільового використання коштів кредитної субсидії припиняється надання по-

зичальнику будь-якої державної підтримки протягом поточного та наступного бюджетних періодів.

Компенсація лізингових платежів надається суб'єктам господарювання агропромислового комплексу за техніку та обладнання, придбані на умовах фінансового лізингу згідно з переліком, визначеним Кабінетом Міністрів України, за сплатені:

- ✦ лізингові платежі в обсязі 40% вартості предмета лізингу, до якого належать вітчизняна техніка та/або обладнання для агропромислового комплексу чи техніка та/або обладнання для агропромислового комплексу іноземного виробництва, у разі якщо відповідні аналоги не виробляються в Україні;
- ✦ комісійні винагороди лізингодавцю в розмірі 1,5 облікової ставки Національного банку України, що діє на дату нарахування відсотків за користування предметом лізингу, але не вище розмірів, передбачених договорами фінансового лізингу.

Таким чином, нецінові інструменти підтримки здешевлення кредитів та лізингових платежів можна представити у вигляді схеми (рис. 4).

4. Бюджетна тваринницька дотація. Дана пільга надається з метою підтримки рівня платоспроможного попиту українських споживачів продукції тваринництва та запобігання виникненню збитковості українських виробників такої продукції [8; 13].

Об'єктами бюджетної дотації є:

- ✦ велика рогата худоба;
- ✦ молоко незбиране екстра, вищого, першого та другого гатунків (не піддане будь-якій обробці,

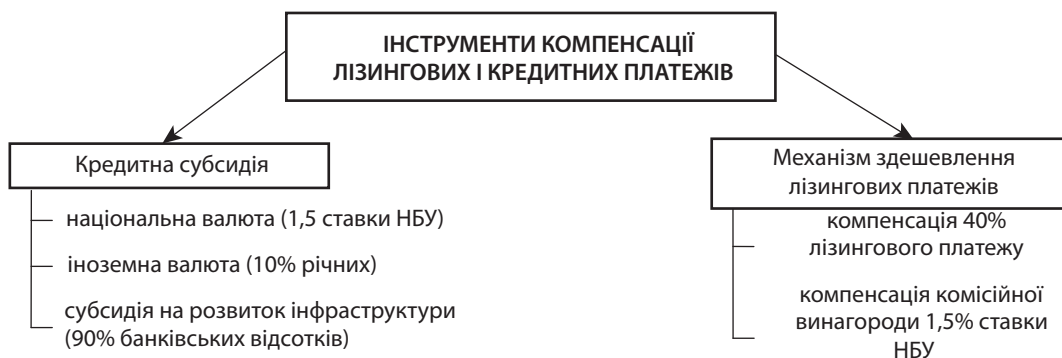

Рис. 4. Інструменти здешевлення кредитів та лізингових платежів

переробці чи пакуванню для потреб подальшого продажу).

Об'єктами спеціальної бюджетної дотації є велика рогата худоба молочного напрямку. Суб'єктом (отримувачем) бюджетної дотації або спеціальної бюджетної дотації є безпосередній виробник об'єкта такої дотації.

Бюджетна дотація або спеціальна бюджетна дотація виплачується Аграрним фондом у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України [14]. Розмір бюджетної дотації та порядок її надання встановлюються Кабінетом Міністрів України. Розподіл бюджетних коштів, спрямованих на дотацію для сільськогосподарських підприємств, здійснюється на рівні областей, міст Києва та Севастополя.

Розмір спеціальної бюджетної дотації на черговий бюджетний рік встановлюється Кабінетом Міністрів України у твердих сумах з розрахунку на одну голову об'єкта дотації, що перебуває у власності суб'єкта дотації станом на початок чергового бюджетного року.

5. Державна підтримка селекції у тваринництві. Бюджетні кошти спрямовуються на створення сучасної державної системи селекції у тваринництві та направляються на такі цілі [15]:

- ✦ виконання робіт загальнодержавного значення (розроблення та виконання програм селекції за породами, створення і формування інформаційних автоматизованих баз даних про племінні (генетичні) ресурси та ін.);
- ✦ виконання інших видів робіт (реалізація або придбання племінних ресурсів вітчизняного походження, забезпечення штучного осіменіння корів і телиць, збереження або утримання основного поголів'я племінних тварин).

Підтримка селекції тварин у рамках сучасного законодавства передбачена такими преференціями (рис. 5).

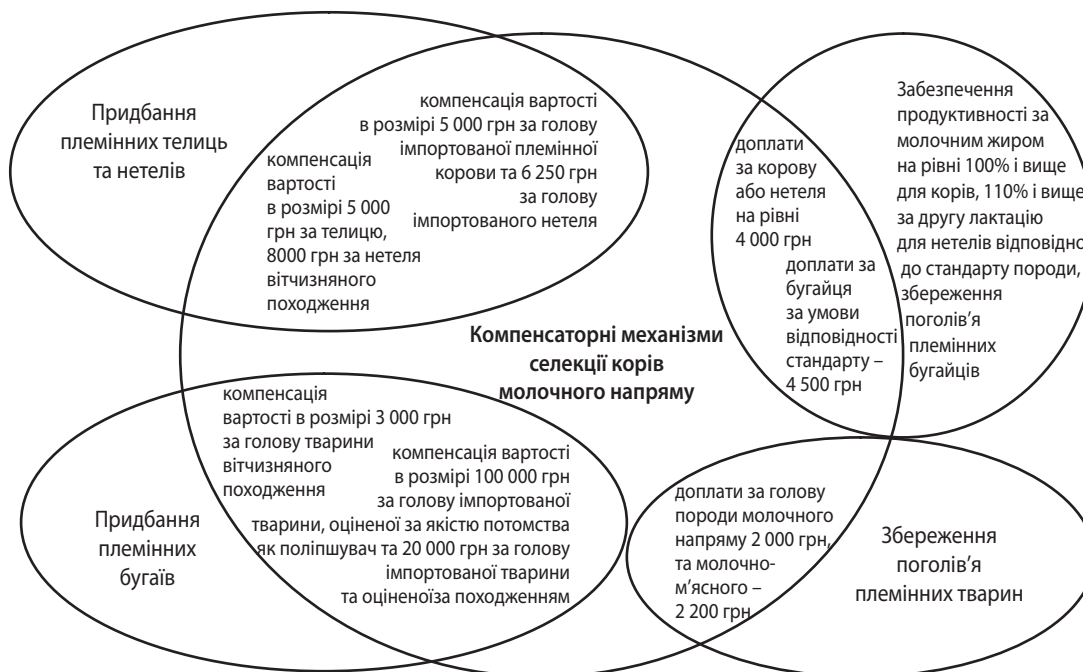

Рис. 5. Основні фінансові інструменти підтримки селекційної роботи в молочному скотарстві

Джерело: побудовано за [15].

ВИСНОВКИ

Таким чином, в Україні представлено досить широкий перелік інструментів фінансової політики. Але, поряд із цим, необхідно зазначити, що важелі впливу на МППК АПК не мають позитивного значення для розширення виробництва та розвитку галузі скотарства в Україні. Така ситуація може пояснюватися низьким рівнем впровадження та фінансування згаданих вище програм. Тобто доцільним є подальше дослідження фінансової політики в МППК АПК з метою її коригування. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України «Про Державний бюджет України на 2016 рік» від 25.12.2015 р. № 928-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/719-18>
2. Варченко О. М. Зарубіжний досвід державної підтримки сільськогосподарського виробництва та напрями його використання у вітчизняній практиці. *Економіка та управління АПК*. 2011. Вип. 5 (85). С. 11–15.
3. Ключові питання молочного сектору України та попередні рекомендації. URL: [http://ta.swarpural.org.ua/files/library/201108171444320.Dairy%20Report%20\(UKR\).doc](http://ta.swarpural.org.ua/files/library/201108171444320.Dairy%20Report%20(UKR).doc)
4. Порівняльний аналіз різних варіантів підтримки виробників молока із урахуванням досвіду інших країн. URL: <http://www.agribusiness.kiev.ua/img/zstored/files/analytics/dairy%20sector%20report.pdf>
5. Постанова КМУ «Про затвердження Державної цільової програми розвитку українського села на період до 2015 року» від 19 вересня 2007 р. № 1158. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-p>
6. Наказ Міністерства аграрної політики України «Про внесення змін до наказу Міністерства аграрної політики та продовольства України» від 10.02.2011 року № 17» від 25.08.2011 р. № 424. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE19796.html
7. Розпорядження КМУ «Про схвалення Концепції Державної цільової програми розвитку земельних відносин в Украї-

ні на період до 2020 року» від 17.06.2009 р. № 743-р. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/743-2009-p>

8. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» від 24.06.2004 р. № 1877-IV. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>

9. Постанова КМУ «Про затвердження Методики визначення мінімальної та максимальної інтервенційної ціни об'єкта державного цінового регулювання» від 11.02.2010 р. № 159. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/159-2010-p>

10. Закон України «Про молоко та молочні продукти» від 24.06.2004 р. № 1870-IV. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1870-iv>

11. Постанова КМУ «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» від 25.12.1996 р. № 1548. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1548-96-p>

12. Порівняльний аналіз різних варіантів підтримки виробників молока із урахуванням досвіду інших країн. URL: <http://www.agribusiness.kiev.ua/img/zstored/files/analytics/dairy%20sector%20report.pdf>

13. Постанова КМУ «Про Порядок нарахування, виплат і використання коштів, спрямованих для виплати дотацій сільськогосподарським товаровиробникам за поставлені ними переробним підприємствам молоко та м'ясо в живій вазі» від 12.05.1999 р. № 805. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/805-99-p>

14. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку використання сум податку на додану вартість, сплачених переробними підприємствами до спеціального фонду державного бюджету» від 02.03.2011 р. № 246. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/246-2011-p>

15. Постанова КМУ «Про затвердження Порядку використання коштів, передбачених у державному бюджеті для виконання програми селекції у тваринництві та птахівництві на підприємствах агропромислового комплексу» від 18.05.2011 р. № 515. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/515-2011-p>

REFERENCES

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/719-18>

Varchenko, O. M. "Zarubizhnyi dosvid derzhavnoi pidtrymky silskohospodarskoho vyrobnytstva ta napriamy yoho vykorystannia u vitchyzniani praktysi" [Foreign experience of state support of agricultural production and directions of its use in domestic practice]. *Ekonomika ta upravlinnia APK*, no. 5 (85) (2011): 11-15.

"Kliuchovi pytannia molochnoho sektoru Ukrainy ta poperedni rekomendatsii" [Key issues in dairy sector in Ukraine and provisional recommendations]. [http://ta.swaprural.org.ua/files/library/201108171444320.Dairy%20Report%20\(UKR\).doc](http://ta.swaprural.org.ua/files/library/201108171444320.Dairy%20Report%20(UKR).doc)

"Porivnialnyi analiz riznykh variantiv pidtrymky vyrobnykiv moloka iz urakhuvanniam dosvidu inshykh krain" [A comparative analysis of different support options for milk producers based on the experience of other countries]. <http://www.agribusiness.kiev.ua/img/zstored/files/analytics/dairy%20sector%20report.pdf>

[Legal Act of Ukraine] (2007). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1158-2007-p>

[Legal Act of Ukraine] (2011). http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/RE19796.html

[Legal Act of Ukraine] (2009). <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/743-2009-p>

[Legal Act of Ukraine] (2004). <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1877-15>

[Legal Act of Ukraine] (2010). <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/159-2010-p>

[Legal Act of Ukraine] (2004). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1870-iv>

[Legal Act of Ukraine] (1996). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1548-96-p>

"Porivnialnyi analiz riznykh variantiv pidtrymky vyrobnykiv moloka iz urakhuvanniam dosvidu inshykh krain" [A comparative UDK 332.33

Щепак В. В. Моніторинг стану природно-господарського використання земель Полтавської області

analysis of different support options for milk producers based on the experience of other countries]. <http://www.agribusiness.kiev.ua/img/zstored/files/analytics/dairy%20sector%20report.pdf>

[Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/805-99-p>

[Legal Act of Ukraine] (2011). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/246-2011-p>

[Legal Act of Ukraine] (2011). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/515-2011-p>